

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Co/120/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1516215866
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr Janka Richterová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1516215866.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Richterovej a členov senátu JUDr. Juraja Považana a JUDr. Magdalény Florekovej v spore žalobcu: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 2, proti žalovanej: Z. G., O.. XX.X.XXXX, V. V., Š. Č.. X, o zaplatenie 39.299,21 € s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V zo dňa 19. februára 2018 č.k. 10C/108/2016-360, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovanej priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie pre nedostatok vecnej pasívnej legitímácie žalovanej zamietol žalobu, ktorou sa žalobca od dedičky U. G., zomrelého dňa XX.XX.XXXX, domáhal vrátenia neoprávnene poberaných dávok výsluhového dôchodku. Žalovanej priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že nebohý manžel žalovanej sa síce dopustil správneho deliktu, keď poberal v období od 1.11.2005 do 31.10.2015 výsluhový dôchodok od žalobcu neoprávnene, pretože tento poberal aj od SIS, avšak povinnosť vrátiť neprávom vyplatenú dávku neprechádza na žalovanú ako dedičku poberateľa dávky sociálneho zabezpečenia podľa § 470 ods. 1 OZ. Záväzok na vrátenie neprávom vyplatenej dávky predstavuje záväzok z verejného práva, podľa zákona č. 328/02 Z. z, o takejto povinnosti vo vzťahu ku poberateľovi dávky však žalobca nerozhodol. Len pokiaľ by za života poberateľa dávky o takejto povinnosti žalobca rozhodol, v spore uplatnený dlh poručiteľa by mohol byť zaradený ako pasívum do dedičstva. K úspešnému uplatneniu žalovanej pohľadávky by preto mohlo dôjsť len v prípade, ak by žalobca za života poručiteľa vydal rozhodnutie o vrátení neoprávnene poberaných dávok výsluhového dôchodku. Pasívna legitímácia žalovanej nevyplýva ani z ustanovenia § 114 ods. 6 zákona. So zreteľom na uvedené závery sa súd ďalej nezaoberal námietkou premlčania.

3. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca, v ktorom z dôvodov nesprávneho právneho posúdenia veci žiadal zmenu napadnutého rozsudku a vyhovie žalobe. Nestotožnil sa s názorom súdu prvej inštancie o tom, že duplicitným poberaním výsluhových dôchodkov manželom žalovanej od žalobcu i od SIS sa nebohý manžel dopustil správneho deliktu. Povinnosť vrátiť neprávom vyplatené sumy na výsluhovom dôchodku totiž nepredstavuje sankciu, ale nápravu protiprávneho stavu. Domnieval sa, že dlh poručiteľa prešiel na žalovanú podľa § 470 ods. 1 OZ ako na jeho jedinú dedičku. Nárok poručiteľa na poberanie dávky výsluhového dôchodku od žalobcu zanikol vznikom služobného pomeru ku SIS bezprostredne po skončení služobného pomeru k žalobcovi, nárok žalobcu ku dňu úmrtia U. G. teda existoval. Pre aplikáciu uvedeného ustanovenia považoval za nevýznamné, či žalobca za života

poručiť vydal rozhodnutie o povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na výsluhovom dôchodku. Navyše takéto rozhodnutie vydať nemohol, pretože o vyplácaní výsluhového dôchodku bez právneho dôvodu sa dozvedel až po smrti manžela žalovanej. Domnieval sa, že aj príp. rozhodnutie žalobcu podľa § 113 ods. 2 zák. č. 328/02 Z. z. by malo len deklaratívnu povahu. Povinnosť na vrátenie neprávom vyplatených súm vznikla priamo zo zákona už prevzatím prvej neprávom vyplatené dávky. Nemožno preto súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, že predpokladom pre úspešné uplatnenie nároku voči manželke poberateľa výsluhového dôchodku je existencia rozhodnutia o povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy.

4. Žalovaná navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť, keď rozsudok rešpektuje zistený skutkový stav a právne posúdenie veci je riadne odôvodnené. Odvolanie považovala za účelové.

5. Odvolací súd prejednal odvolanie žalobcu v rozsahu a z dôvodov v ňom vymedzených (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že je neopodstatnené.

6. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie podľa návrhov strán, dôkazy vyhodnotil v súlade s § 191 ods. 1 CSP, skutkové závery súdu vychádzajú z vykonaného dokazovania. Odvolací súd sa stotožňuje i s právnymi závermi súdu prvej inštancie o nedostatku vecnej pasívnej legitímácie žalovanej, na ktoré poukazuje. Na doplnenie argumentácie uvádza nasledovné.

7. Podľa žalobcu manžel žalovanej poberal v žalovanom období desiatich rokov výsluhový dôchodok od žalobcu neprávom, keď mu nárok naň mal zaniknúť podľa § 119 ods. 2 vznikom služobného pomeru k SIS a následným poberaním výsluhového dôchodku od SIS.

8. Spornou zostala otázka, či žalobca je oprávnený uplatňovať vrátenie neprávom vyplatených súm od dedičov poberateľa podľa § 470 ods. 1 OZ, ak o takejto povinnosti vo vzťahu k poberateľovi dávky nerozhodol.

9. Pôsobnosť zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov nedopadá len na otázku, či dávka manželovi žalovanej bola vyplatená neprávom, ale rovnako aj na otázku, od koho sa môže dávka vymáhať a na základe akej procedúry. Ide o oblasť verejného práva, verejnej správy na úseku výsluhového zabezpečenia policajtov, kde o právach a povinnostiach osôb rozhodujú v správnom konaní orgány verejnej správy.

10. Žalobca ako osobitný orgán sociálneho zabezpečenia policajtov podľa zák. č. 328/02 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov (ďalej len zákon) v správnom konaní autoritatívne rozhoduje o priznaní výsluhového dôchodku, ak sú splnené zákonné podmienky na jeho priznanie. Bez rozhodnutia o priznaní výsluhového dôchodku nárok na výplatu takejto dávky sociálneho zabezpečenia nevznikne. Rovnako autoritatívne žalobca rozhoduje o odňatí dávky (§ 81a), ale aj o povinnosti poberateľa vrátiť dávku sociálneho zabezpečenia, ak mu bola vyplatená neprávom (§ 105 ods. 14, resp. ods. 13 v znení do 30.4.2013, § 84 ods. 8 písm. a) zákona v znení do 30.6.2016). Povinnosť vrátiť neprávom prijatú dávku vzniká poberateľovi dávky teda až na základe rozhodnutia orgánu, ktorý dávku priznal. Tento orgán je kompetentný skúmať, či ním priznané dávky boli vyplatené neprávom. Zákonnosť takehoto rozhodnutia podlieha preskúmaniu správnym súdom v konaní podľa Správneho súdneho poriadku.

11. Ak teda žalobca ako oprávnený správny orgán za života poberateľa o povinnosti vrátiť dávku právoplatne nerozhodol, v čase smrti poberateľa dávky neexistoval dlh voči žalobcovi, ktorý by mohol prejsť na dediča poberateľa dávky podľa § 470 ods. 1 OZ. Zákon počíta s prechodom nároku na dávku sociálneho zabezpečenia na právnych nástupcov poberateľa v ustanovení §111, s prechodom povinností nepočíta.

12. Všeobecný súd otázku, či dávka bola vyplatená neprávom nie je oprávnený riešiť, a to ani ako otázku predbežnú.

13. Pre posúdenie vecnej opodstatnenosti žaloby je celkom bez významu, či žalobca mal vedomosť o neprávom vyplácanom výsluhovom dôchodku ešte za života manžela žalovanej.

14. Podľa názoru odvolacieho súdu na daný spor primerane platia závery NS SR v stanoviska, publikovanom pod R 36/16, podľa ktorého nárok zdravotnej poisťovne na neuhradené poisťné, o ktorom nebolo právoplatne rozhodnuté, zaniká smrťou poistenca a nemožno ho už predpísať dedičom ani ho od nich vymáhať. Smrť poručiteľa (platiteľa poisťného) má v zmysle § 460 a § 470 Občianskeho zákonníka za následok vznik povinnosti dedičov uhradiť dlhy poručiteľa len z pohľadávky, predpísanej poručiteľovi právoplatným výkazom nedoplatkov alebo právoplatným platobným výmerom. Ak zdravotná poisťovňa, resp. postupník (§ 85g ods. 1 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach) uplatňuje nárok na uhradenie dlhu poručiteľa na poisťnom [§ 85g ods.2 písm. a) a b) zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach] a návrhom sa jeho splnenia domáha voči dedičovi, na rozhodnutie o takom návrhu je daná právomoc súdu v konaní podľa prvej až štvrtej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Súd sa v konaní o takom návrhu musí vysporiadať s otázkou, či existuje právoplatný výkaz nedoplatkov (§ 17a ods. 5 a 10 zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení) alebo právoplatný platobný výmer (§ 77a ods. 8, § 85h ods.3 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach)

15. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP), i keď sa nestotožnil so záverom súdu, že manžel poručiťky sa dopustil správneho deliktu.

16. V odvolacom konaní úspešnej žalovanej súd priznal plnú náhradu trov konania (§ 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP)

17. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).